

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

Затверджено

на засіданні кафедри
соціального забезпечення та управління персоналом
економічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка

(протокол № 1 від 31.08. 2022 року)

в. о. завідувача кафедри

Наталія ШЕГИНСЬКА

Силабус
з навчальної дисципліни
« Соціальні відносини »
що викладається в межах ОПП Соціальне забезпечення
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів спеціальності 232 «Соціальне забезпечення»

Силабус з навчальної дисципліни
« Соціальні відносини »

Назва курсу	Соціальні відносини
Адреса викладання курсу	м. Львів, проспект Свободи, 18, проспект В.Чорновола, 61
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра соціального забезпечення та управління персоналом
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 – Соціальна робота; 232 – Соціальне забезпечення
Викладачі курсу	Жеребило Ірина Владиславівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом.
Контактна інформація викладачів	iryna.zherebylo@lnu.edu.ua Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом, каб.330, проспект В.Чорновола, 61
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Zoom та телеграм. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача.
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Соціальні відносини» є нормативною дисципліною з спеціальності 232 – Соціальне забезпечення, для освітньої програми «Соціальне забезпечення», яка викладається у 8 семестрі в обсязі 3 кредитів. (за Європейською Кредитно-Трансфертною Системою ECTS)
Коротка анотація дисципліни	Навчальна дисципліна «Соціальні відносини» посідає важливе місце в системі підготовки фахівців – спеціальності «Соціальне забезпечення». В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати основи побудови системи соціальних відносин; різні взаємодії та зв'язки між окремими людьми або групами людей, які встановлюються в процесі їхньої спільної практичної та духовної діяльності. Розуміти рівні виникнення соціальних відносини: між індивідами як частиною соціальної групи; між групами індивідів; між окремими індивідами та групами індивідів. Усвідомлювати важливу форму вияву соціально тривалих, сталих, системних, оновлюваних, різноманітних за змістом зв'язків. Знати схожість й відмінності, рівності й нерівності, панування і підлеглості між окремими людьми та їх групами, інституціями. Напрями вдосконалення соціальних відносин в Україні.
Мета та цілі дисципліни	Дати студентам цілісну і логічно-послідовну систему знань з питань організації соціальних відносин та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні соціальними відносинами; набуття умінь та формування компетенцій, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень керівників або фахівців суб'єктів соціального характеру.
Література для вивчення дисципліни	Законодавчі та нормативні акти 1. Конституція України, № 254к/96–ВР: Затверджено Верховною Радою України 28 червня 1996 р. 2. Закон України «Про громадські об'єднання», № 4572–VI від 22.03.2012

3. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», № 1602–III від 23.03.2000
4. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>.
5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
7. База «Загальне законодавство» Верховної Ради України. Режим доступу: www.zakon.rada.gov.ua
8. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу: www.kmu.gov.ua – [ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
9. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: www.me.gov.ua
10. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. Режим доступу: www.me.gov.ua

базова

1. Жеребило І. В. Публічні фінанси і розвиток соціальної сфери: концептуальні доміанти та діалектика взаємодії : монографія / МОН України. Львів: ГАЛИЧ-ПРЕС, 2021. — 386 с.
2. Скринник З.Е., Жеребило І.В., Кузнецова А.Я., Семів Л.К. Навчальний посібник Соціальне забезпечення в Україні. Л., УБС., 2021р.
3. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / редкол.; за наук. ред. А. Я. Кузнецової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник., Жеребило І.В. — Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. — 311 с.
4. Українська людина в європейському світі: виміри ідентичності. навч. посібник. кол.авторів. К. : УБС НБУ, 2015. – 609с.
5. Грег Маккеон. Коротко і по суті. Мистецтво визначати пріоритети.-К.:Наш формат, 2020.-240с.
6. Куліш І. М. Державне управління регіональним розвитком України в контексті європейської інтеграції : монографія / І. М. Куліш. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. - 252 с.
7. Лесечко М.Д. Соціальний капітал: теорія і практика : монографія / М.Д.Лесечко, О.Г.Сидорчук. - Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2010. - 218 с
8. Лукашевич М.П., Туленков М.В. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії:Навч.посібник.2-е вид., доп. і випр. -К.: МАУП, 2004.- 219 с.
9. Коропецька О.М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. – К., ЦУЛ.2019.- 438с.
10. Рольф Добеллі. Мистецтво гарного життя.-К.:Кі Фанд Медія, 2019.-384с.
11. Соціальні аспекти європейської інтеграції : конспект лекцій з НКМД / уклад. О.М.Овчар. - Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. - 118 с.
12. Мак-Корд.П. наснага. Побудувати культуру свободи та відповідальності на результат.-К.: Вид.група КМ-БУКС, 2020.-

	<p>176с.</p> <p>13. Мокрицька Н.П. Право соціального забезпечення: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 536 с.</p> <p>14. Соціальна політика / за заг. ред. В.М. Пічі та Я.Б. Турчин. Львів : Новий світ, 2018. 318 с.</p> <p>15. Оверчук В. А. Соціальна політика в контексті реабілітації та працевлаштування осіб з інвалідністю : [монографія] / В. А. Оверчук. Вінниця : Кушнір Ю. В., 2019. – 298 с.</p> <p>Допоміжна</p> <p>1. Соціальна політика сучасного українського суспільства: соціально-захисний контекст: [колект.] монографія / за заг. ред. д-ра філос. наук, проф. А. О. Ярошенко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. - Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. – 259 с.</p> <p>2. Таран В.О. Соціальна філософія : навч. посібник / В.О.Таран, В.М.Зотов, Н.О.Резанова. - К.: ЦУЛ, 2009. - 270 с</p> <p>3. Соціальні аспекти європейської інтеграції : конспект лекцій з НКМД / уклад. О.М.Овчар. - Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. - 118 с.</p> <p>4. Коропецька О.М. Психологічні основи професійної орієнтації та самореалізації особистості. – К., ЦУЛ.2019.- 438с.</p> <p>5. Грег Маккеон. Коротко і по суті. Мистецтво визначати пріоритети.-К.:Наш формат, 2020.-240с.</p> <p>6. Єлагін В.П. Соціальна політика. Теоретико-методологічні та концептуальні підходи : підручник / В.П.Єлагін. - Х. : Магістр, 2010. - 399 с</p> <p>7. Рольф Добеллі. Мистецтво гарного життя.-К.:Кі Фанд Медія, 2019.-384с.</p> <p>Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>90 години з них лекції – 32 год., 32год. – практич. та семінарських занять, 26 самостійної роботи студента</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення курсу здобувачі набудуть таких компетентностей та програмних результатів навчання:</p> <p>Загальні компетентності (ЗК)</p> <p>ЗК 16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p> <p>СК 5. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці</p> <p>СК 11. Здатність оцінювання якості соціальних послуг;</p> <p>Програмні результати навчання</p> <p>ПРН 7 Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення;</p> <p>ПРН 8 Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення;</p> <p>ПРН 11 Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення;</p>

Ключові слова	соціальний захист, соціальні відносини, соціальні інституції, соціальні процеси, соціальна відповідальність, соціальні класи, соціальні бар'єри.
Формат курсу	Очний
Теми	Див. схему курсу
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисципліни : «Соціальна безпека», «Соціальна психологія» Пенсійне забезпечення в Україні , Діяльність суб'єктів господарювання у сфері соціального забезпечення.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, навчальні спільноти і т. д.) проектно-орієнтоване навчання, дискусія, моделювання, оцінка результатів неформальної освіти, виконання письмових завдань, тестування.
Необхідне обладнання	Мультимедійні засоби, комп'ютер, інтернет
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність на практичному/лабораторному/семінарському занятті : 70% остаточної оцінки – 70 балів; - усний виступ з промовою, участь у дебатах : 15% остаточної оцінки – 15 балів; - підготовка есе на задану тему : 15% остаточної оцінки – 15 балів; <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100 балів</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, тестові завдання, розв'язок ситуаційних завдань, вирішення кейсу).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять та активність у аудиторії є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі, бали підсумкового тестування . При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>

Питання для контролю

1. Теорія соціальної структури як базова соціологічна теорія.
2. Основні підходи до визначення соціальної структури і відносин у суспільстві
3. Соціальна структура та соціальні відносини у суспільстві.
4. Суспільство як соціальна система.
5. Соціальна структура і відносини у суспільстві: зміст поняття, атрибутивні ознаки.
6. Соціальний інститут і відносини: основні підходи до визначення.
7. Функції соціальних інститутів.
8. Класифікація соціальних інститутів.
9. Соціальна спільнота: види, типологія, форми взаємодії.
10. Соціальна група.
11. Види соціальних груп.
13. Лідерство.
14. Групове мислення і конформізм.
15. Соціальні організації.
16. Формальні та неформальні організації.
17. Управління в організаціях.
18. Бюрократія.
19. Соціальний статус.
20. Критерії визначення соціального статусу.
21. Статусні групи.
22. Соціальний статус та соціальні відносини в суспільстві.
23. Поняття соціалізації.
24. Ідентичність: особиста та соціальна.
25. Основні методи дослідження соціальної структури і відносин в суспільстві.
26. Дослідження соціальної структури і відносин в українському суспільстві.
27. Соціальна структура та соціальна стратифікація: співвідношення понять.
28. Основні ознаки соціальної стратифікації.
29. Соціальна диференціація.
30. Моделі соціальної стратифікації.
31. Одномірна та багатомірна соціальні стратифікації.
32. Основні системи стратифікації.
33. Стратифікація і проблема нерівності у суспільстві.
34. Стратифікаційний профіль.
35. Профіль стратифікації.
36. Особливості класової стратифікації у сучасних суспільствах.
37. Типологія класів.
38. Соціальний клас та соціальний прошарок.
39. Проблема класу в сучасних соціологічних парадигмах.
41. Бідність.
42. Депривація. Типи депривації.
43. Маргінальність та “андерклас”.
44. Підходи до дослідження класової свідомості.

	<p>45. Динаміка стратифікаційних процесів.</p> <p>46. Соціальна мобільність: види, типи і можливості.</p> <p>47. Правила вертикальної мобільності.</p> <p>51. Соціальні бар'єри.</p> <p>52. Класифікація стратифікаційних моделей П.Сорокіна.</p> <p>53. Політична стратифікація і відносини в суспільстві.</p> <p>54. Флуктуації політичної стратифікації.</p> <p>55. Політична стратифікація і національна культура суспільства.</p> <p>56. Расова та етнічна стратифікації і відносини в суспільстві.</p> <p>60. Соціальна стратифікація і теорія еліт.</p> <p>61. Циркуляція еліт.</p> <p>62. Економічна стратифікація і відносини в суспільстві.</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

Схема курсу

Тижні	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) (лекція, практична, лабораторна самостійна робота,)	Література, ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1-2	1. Тема 1. Поняття соціальної структури суспільства, основні стратегії інтерпретації соціальної структури та їх особливості.	-лекція – 2 год, - практичні 2 год.	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2,4,7,9,14,15	Доповіді, презентації	Один тиждень
3-4	Тема 2. Структури життєвого світу, механізми соціалізації та повсякденних обмінів в їх конструюванні, феномени традиції та рутини – їх значення в розумінні соціальних відносин повсякдення.	-лекція – 2 год, - практичні – 3 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14	Тестовий контроль, есе	Два тижні
5-6	Тема 3. Види соціальних структур та їх специфічні властивості; дисфункціональність структури суспільства та її соціальні наслідки.	-лекція – 2 год, практичні 2 год. Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1, 2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14,17		
7-8	Тема 4. Поняття соціальних відносин, різновиди соціальних відносин в суспільстві	-лекція – 2 год, - практичні – 2 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1, 2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14,16,17	Тестовий контроль, есе	Два тижні
9-10	Тема 5. Реляційна концепція соціальної структури та соціальних відносин П.Штомпки.	-лекція – 2 год, - практичні – 2 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2,	Доповіді, презентації	Один тиждень

			3,4,5,8,9,10,11,12,13,14		
10-11	Тема 6. Роль економічного та культурного капіталів в соціальному відтворенні та боротьбі за життєві шанси; соціальні параметри економічного та культурного капіталів.	лекція – 2 год, - практичні –2 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,12, 13,14,16,17	Доповіді, презентації	Один тиждень
11-12	Тема 7 Соціальні позиції, соціальні дистанції та способи їх вимірювання	лекція – 2 год, -практичні - 2год. Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,7,8,9,10,11,12,13,14,17	Тестовий контроль, есе	Два тижні
13-15	Тема 8. Узагальнений соціальний статус індивіда. Державна програма «Безбар»єрності»	лекція – 2 год, - практичні –2 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14		
11-12	Тема 9. Соціальні ідентичності; способи соціологічного вимірювання ідентичностей	лекція – 2 год, практичні-2 год. Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14,15	Доповіді, презентації	Один тиждень
12-13	Тема 10. Норми і правила як чинник структурування соціальних відносин. Концепт «подвійної інституціоналізації», його застосування для пояснення трансформаційних структур	лекція – 2 год, - практичні –2 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14	Тестовий контроль, есе	Два тижні
13-14	Тема 11. Роль довіри в структуруванні соціальних відносин; феномен культури недовіри.	лекція – 2 год, - практичні – 2 год,	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни»		

			силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14		
14-15	Тема 12. Соціальні відносини в релігійно-конфесійному полі; феномен релігійності.	лекція – 2 год, - практичні – 2 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14	Проектні завдання	Один тиждень
15-16	Тема 13. Національно-етнічні процеси в сучасних європейських та українському суспільствах та їх вплив на системну інтеграцію та соціальну солідаризацію.	лекція – 2 год, - практичні – 2 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14	Проектні завдання	Один тиждень
16-17	Тема 14. Зміни в класовій структурі сучасних суспільств, феномен класових конфліктів та способи його соціологічного дослідження.	лекція – 2 год, - практичні – 2 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14	Проектні завдання	Один тиждень
17-18	Тема 15. Зв'язок соціальної структури та ціннісних координат соціальної дії, ціннісні конфлікти і солідарності в сучасному_українському суспільстві	лекція – 2 год, - практичні – 3 год, Самостійна робота 2	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14	Проектні завдання	Один тиждень
	Разом:	Лекції :32 год. Практичні/Семинарські -32 год. Самостійна робота 26	Перелік джерел , із зазначених в розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1,2, 3,4,5,6,7,8,9,10, 11,12,13,14		

Доцент кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом

Ірина Жеребило